

Займи позицію – методичний прийом, який допомагає визначитись із власною позицією у професійних дискусіях, особливо під час вирішення проблемних питань та конфліктних ситуацій.

PRES-формула (від англ. Position–Reason–Explanation or Example–Summary). Допоміжний метод навчання, спрямований на розвиток і закріплення навичок аргументування, обґрунтування й захисту власної позиції у дискусії, діалозі, під час ділових зустрічей. У формулі запрограмований алгоритм логічно послідовних дій: позиція (думка) – обґрунтування – приклад – висновок (наслідок). Метод формує навички ефективної професійної комунікації – вміння коротко виступити (1–2 хв) з 4 речень, коли час на дискусію обмежений.

Дерево рішень – простий практичний спосіб зважити переваги і недоліки різних варіантів дій, рішень тощо. Плюси і мінуси фіксуються у спеціальних таблицях, розміщених в аудиторії.

На відміну від традиційних методів, що здебільшого зорієнтовані на репродукцію та закріплення знань, розглянуті методики вимагають від студентів не простого відтворення інформації, а творчості, оскільки містять у своїх умовах елемент незнаного, невідомого. Аналіз ситуацій, їх обговорення, ознайомлення з підходами до вирішення проблеми, пошук необхідної інформації, обґрунтування – всі ці види робіт допомагають сформуванню важливих для фахівців з менеджменту практичних вміння й навички: комплексного підходу до аналізу й оцінки фактів, логічного та причинно-наслідкового стилю мислення, правильного прийняття рішення.

УДК 37.01:3393

Н.І. Трішкіна, канд. екон. наук, доц. (*ХТЕК КНТЕУ, Хмельницький*)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Сучасні процеси реформування вітчизняної системи освіти неможливі без глибокого наукового їх супроводу та аналізу місця і ролі елементів цієї системи. Як відомо, освіта – це та ланка людської культури, де найбільш концентровано зосереджені традиції народу, і яка в тій чи іншій мірі стосується кожної людини, кожного громадянина, що вимагає надзвичайно обережного з нею поводження. Більш того, ці перетворення мають відповідати економічним і соціальним запитам суспільства і потребам та перспективам галузей економіки, особливо тих, що становлять основу державності.

На сьогоднішній день формується нова парадигма вищої освіти, яка безпосередньо пов'язана з професійною компетенцією та компетентністю. Поширення поняття компетентність в науці пов'язано з професійною діяльністю, що підтверджується думками вчених-педагогів, практиків-управлінців і досвідом європейських країн, а саме: «компетентнісний підхід почав вивчатися і застосовуватися за вимогою роботодавців, яких не задовольняє ступінь практичної підготовленості випускників системи освіти – їх невміння взаємодіяти з людьми, створювати і працювати в команді, знаходити необхідну інформацію та використовувати її при вирішенні завдань виробництва».

Вітчизняна система освіти завжди була компетентнісною, орієнтованою на сферу професійної діяльності, і в той же час була спрямована на підготовку фахівців для масового, стабільного, з сталою технологією і номенклатурою товарів та послуг. Сьогодні ситуація починає мінятися: інтенсивно розвиваються технології, виробництво стає гнучким, вимагає іншого фахівця, здатного виявляти активність у мінливих умовах, саме тому актуальним є компетентнісний підхід, який охоплює поряд з конкретними знаннями і навичками такі категорії як здібності, готовність пізнання, соціальні навички тощо. Таким чином компетентність проявляється в діяльності і відповідно не може обмежуватися тільки певними знаннями чи вміннями.

На перший план нині висувається завдання – забезпечити підготовку працівника нового типу. Їх найважливішою якістю має бути професійна гнучкість та мобільність, тобто здатність у разі необхідності швидко перекваліфікуватися чи змінити професію. Серед інших обов'язкових елементів кваліфікації сучасного робітника Г.В. Щокін називає також солідну загальну освіту, широку професійну підготовку і високий культурно-технічний рівень, вміння швидко поновлювати та поповнювати знання. Сучасний працівник практично у будь-якій сфері діяльності повинен володіти здатністю до економічного мислення, до роботи в творчих колективах, мати підготовку в області маркетингу, чітко уявляти собі господарські, соціальні і культурні аспекти застосування нових технологій.

Підготовку фахівців торговельно-економічного профілю неможливо проводити без врахування певних основоположних принципів та положень, на яких би така підготовка базувалася. Накопичений досвід підготовки фахівців торговельно-економічного профілю дозволяє визначити основні загально-педагогічні принципи, які покладені в основу такої підготовки: навчання основам науки; навчання основам моралі; навчання основам естетики; навчання основам фізкультури та спорту; проблемне навчання; поетапне формування розумових дій; загальнокорисної професійної діяльності. Доведено, що професійна

компетентність студентів торговельно-економічного профілю є явищем багатовимірним, яке представлене у сукупності чотирьох компонентів: світоглядно-мотиваційного, теоретико-когнітивного, практично-діяльнісного і функціонально-творчого.

Отже, якісне формування професійних компетенцій у майбутніх фахівців торговельно-економічного профілю надасть реальну можливість підготувати професіоналів відповідного рівня, конкурентоздатних на ринку праці, що вільно володіють своїми професійними навичками, орієнтовані в суміжних галузях діяльності, здатних до ефективної роботи, готових до постійного професійного розвитку, соціальної і професійної мобільності.

УДК 378.147

В.І. Федак, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Вступаючи в Європейське Товариство, Україна повинна бути готова до конкурентної боротьби не тільки за ринок збуту, а й за власний ринок товарів та послуг, у тому числі освітніх.

Для інтеграції України в ЄТ в системі вищої освіти проводилось багато перетворень, в результаті чого структура навчання у ВНЗ перебудована у відповідності до структури навчання провідних країн світу.

Впровадження інноваційних технологій навчання впливає на подальший розвиток високоякісної вищої освіти, яка базується на постійному вдосконаленні навчально-виховного процесу. Найважливішим складником навчально-виховного процесу є навчально-методична робота, що спрямована на методичне забезпечення й удосконалення існуючих форм занять викладачів зі студентами.

На фоні скорочення часу аудиторного навчання саме самостійна робота має стати основою для формування індивідуальності та високої компетентності молодого фахівця. Це можливо за умови, якщо поставити студента в таку ситуацію, щоб він був не об'єктом викладання, а суб'єктом навчання, на рівні з викладачем приймаючи участь в навчальній діяльності. Пізнавальна активність підсилюється індивідуалізацією самостійної роботи та активізується в рамках дистанційного навчання. Креативність формується при навчанні через